

Ponències de la Jornada

Dret d'asil, què podem fer-hi des del Garraf

Jamal_Campament Refugiats_Jordania_©C_David González

Octubre 2016

Ponències de la Jornada:
“Dret d’asil, que podem fer-hi des del Garraf?”

Organitzada per:
Consell Comarcal del Garraf
en el marc de la 10ª Setmana Garraf per la Pau.

Coordinació de la jornada:
Joana Galindo Villamizar,
tècnica de comunicació i cooperació.

Amb el suport de:
Diputació de Barcelona.
Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.
Escola Politècnica Superior d’Enginyeria
de Vilanova i la Geltrú.

Fotografia de portada:
David González.

Fotografies d’interior:
www.fotomovimiento.org

@ fotomovimiento (compteTwitter)

Maquetació:
www.ribesmondejar.com

Impressió i enquadernació:
Grafyprint.

Benvinguda a càrrec de la presidenta del Consell Comarcal del Garraf, Glòria García Prieto

Aquests dies celebrem la 10ª Setmana Garraf per la Pau, que es realitza des de l'any 2006 amb l'objectiu d'analitzar els conflictes violents i el seu impacte en els Drets Humans i de transmetre a la ciutadania, especialment al jovent, els esforços que actualment es porten a terme des de diferents àmbits per aconseguir nous camins cap a la construcció de la pau, la reflexió, el diàleg i la transformació de les relacions de violència.

L'estructura de la Setmana combina diferents accions que ens acosten a algunes realitats del món i que posen de manifest la necessitat d'assumir, entre tots, un compromís actiu i positiu amb la justícia i el desenvolupament. Les activitats es desenvolupen en diferents punts del Garraf, en diversos formats i se adrecen a diversos públics.

Durant aquests 10 anys hem reflexionat sobre temes com els drets humans a l'Àfrica, el paper de les dones i dels joves en la construcció de pau, la importància del voluntariat, les campanyes que treballen pel control del comerç d'armes al món, i el paper de la ciutadania i els moviments socials en la transformació dels conflictes, entre d'altres.

En les diferents edicions de la Setmana Garraf per la Pau han participat ajuntaments i entitats de la comarca, organitzacions de Catalunya, voluntaris i voluntàries, biblioteques, centres cívics i diferents

agents socials del territori.

enguany hem volgut centrar-nos en la situació de milions de persones que han hagut de fugir de casa seva a causa dels conflictes armats, la violació dels drets humans, les persecucions i la pobresa, persones que han hagut de desplaçar-se dins el seu propi país i persones que han hagut de creuar fronteres, assumint greus perills, per buscar un nou futur.

Des d'aquest consell comarcal, i conjuntament amb els ajuntaments del Garraf, hem estat amatents a aquesta situació. Hem aprovat la "moció de suport a l'acollida de població refugiada víctima dels conflictes" i la moció "El món local en contra de l'acord entre la Unió Europea i l'estat de Turquia".

També hem estat seguint les propostes que des de la Generalitat de Catalunya ens han fet arribar, en el sentit de preparar els nostres municipis per l'acollida de persones refugiades. Ens hem reunit amb el Secretari d'igualtat, migracions i ciutadania de la Generalitat de Catalunya, Oriol Amorós i amb el director d'intervenció social de Creu Roja a Catalunya, Oscar Barbero per tal d'analitzar la situació i per oferir tots els serveis que tenim al nostre abast per a afavorir l'acollida i per a contribuir a la sensibilització a la ciutadania davant la urgència de garantir els drets humans a les persones desplaçades i refugiades.

I és en aquest sentit que hem programat aquesta jornada "El dret d'asil, què hi podem fer des del Garraf?". Hem convidat representants d'algunes de les entitats que treballen, des de diversos àmbits, en la millora de les condicions de vida de les persones que busquen refugi, com el Comitè Català de l'ACNUR, FundiPau, Intermón Oxfam, Proactiva Open Arms i Stop Mare Mortum.

Reflexionarem sobre el context i les causes d'aquesta crisi humanitària, escoltarem el testimoni de George, advocat i defensor dels drets LGTBI, refugiat i resident a Catalunya, coneixerem la tasca d'algunes de les entitats i persones voluntàries que treballen sobre terreny i des de Catalunya i ens plantejarem com podem contribuir des del Garraf, a garantir el Dret d'asil. Ens acompanyarà en la moderació de la jornada la periodista Rita Marzoa. ■

Benvinguda a càrrec del regidor de cooperació de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, Juan Luis Ruiz

El setembre de 2015, la vinguda de refugiats semblava imminent. Varem posar en marxa una campanya VNG AMB ELS REFUGIATS per canalitzar i coordinar les diferents accions i mostres de suport a les persones refugiades a Vilanova i la Geltrú, impulsant un registre ciutadà de possibles persones col·laboradores per l'acolliment. Es varen inscriure 50 persones oferint diferents recursos.

La Generalitat al desembre va activar un inventari de recursos. Varem comunicar la voluntat de l'Ajuntament de ser municipi acollidor i que estàvem elaborant un protocol d'acollida.

Es va acordar destinar 2.500€ a la campanya engegada pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament per donar suport a l'acollida de població refugiada en trànsit a Europa víctima dels conflictes armats a la Mediterrània. Abans ja s'havien destinat 2.000€ a la campanya de suport a les persones víctimes de la crisi humanitària de Síria a través del Fons.

La excepcionalitat de la situació requereix, però, que ajud humanitari a les persones refugiades, no es limiti a donar suport a les persones que estan a fora, sinó que aquest ajud humanitari es materialitzi també a casa nostra, esdevenint municipi acollidor. Es va treballar un protocol d'acollida per tal de coordinar els diferents serveis i recursos per les persones refugiades que vinguin a casa nostra.

S'han aprovat també dues mocions, una d'elles de rebuig a l'acords entre la Unió Europea i l'Estat de Turquia i de suport a la població migrant i refugiada.

Nosaltres també varem ser refugiats. Tots hem vist a les notícies el drama de milers de persones que fugen de la guerra. Les imatges ens fan reviure l'exili que varen patir persones properes no fa tants anys. Si preguntem als que avui estem a aquesta sala potser més d'un té un familiar que va haver de fugir també de la guerra. No podem deixar de sentir-nos solidaris amb els que ara ho deixen tot, casa, família per tornar a començar de zero.

Europa assisteix a una greu crisi humanitària com a conseqüència del desplaçament forçat de centenars de milers de persones a causa de la pobresa, la guerra i la violència en els seus països d'origen, i que cerquen un espai de seguretat, llibertat i respecte dels drets humans.

Actualment hi ha més refugiats que al final de la 2ª Guerra Mundial: les xifres són esfereïdores. Segons l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Refugiats (ACNUR), a finals del 2014 hi havia 59,5 milions de persones que s'havien vist forçades a deixar enrere les seves cases, i fins i tot els seus països a causa de guerres, conflictes i violacions flagrants dels drets humans. És la primera vegada, des de la Segona Guerra Mundial, que se supera la xifra de 50 milions de desplaçats forçosos.

Per una altra part, hem vist també com la resposta dels països europeus en el conflicte sirianà, lluny de trobar una sortida que garanteixi el respecte dels drets humans, ha optat per un acord més que vergonyós amb Turquia. No podem obviar que aquesta actuació dels mandataris europeus té el suport d'una part de la població que és contrària a la vinguda de refugiats i immigrants. Es donen reaccions xenòfobes i això preocupa molt.

Tots estem involucrats en la lluita contra la intolerància. Tot i que la competència en matèria d'estrangeria i refugi és de l'estat, tots estem involucrats en la lluita contra la intolerància i és a l'àmbit municipal, des de la proximitat, com més podem incidir perquè és on es donen actituds d'intolerància envers el que ve de fora. No és suficient amb acollir, des de l'àmbit municipal no podem inhibir-nos davant el fet que hi ha persones contràries a l'acollida. És per això que convido a tots els que esteu avui aquí a fer pedagogia entre els nostres veïns, companys de treball, amics. ■

Participants de la Jornada

Moderadora
Rita Marzoa, Periodista.

Joan Reventós, director del
Comitè Català de l'ACNUR.

Antoni Soler,
president de FundiPau.

George, refugiat i activista
dels drets LGTBI,
resident a Catalunya.

Francesc Mateu Hosta,
director a Catalunya
d'Oxfam Intermón.

Albert Roma, socorrista
de Proactiva Open Arms.

Natàlia Vargas, activista
de Stop Mare Mortum.

Context i causes de la crisi humanitària de les persones refugiades

Crisi de les persones
refugiades? Situació actual
del desplaçament forçós
al món.

El rerefons del drama
dels refugiats: conflictes,
drets humans.

Testimoni d'una persona
refugiada resident a Catalunya.

La tasca de les entitats i persones voluntàries que treballen sobre terreny i des de Catalunya. Què hi podem fer des del Garraf?

Refugiats, més enllà de Grècia.

Un any salvant vides
al Mediterrani.

Parlem de les morts
a les portes d'Europa.

Context i causes de la crisi humanitària de les persones refugiades

Rita Marzoa, Periodista

Gràcies a la presidenta del Consell Comarcal del Garraf i al conseller comarcal i regidor de cooperació de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú. Fem el canvi de taula i aprofitarem per fer allò que em toca fer a mi, que és moderar, si és que es pot ser moderat quan parlem del que parlem, tenint la taula que tenim.

Les paraules del conseller comarcal, de la presidenta del consell són paraules que hem sentit i que ens congratulem d'escoltar de boca dels representants de les administracions, però són paraules que no ens calmen, no tenim prou amb aquestes paraules que considerem importants, necessàries i que considerem interessants.

Una administració a Catalunya que ha passat de no saber què respondre, a començar a dir "estem preparats". Ahir vàiem a la premsa escrita un anunci del Govern de la Generalitat en què es deia "Catalunya està preparada per a acollir refugiats i volem que vinguin refugiats, estem preparats per a acollir-vos". Però a la vegada, és com aquella situació en què ve el veí a picar la porta de casa, o directament et tira la porta de casa a terra et dona un bufetada i et diu "tinc gana, ajuda'm, dona'm de menjar". Això és el que ens ha passat una mica a Europa, ha vingut el veí, ens ha tirat la porta a terra i ens ha dit: "E,estic aquí i et necessito, tinc gana". Què farem?

Doncs avui em sembla que la gent del Consell Comarcal del Garraf i els seus tècnics han organitzat unes jornades d'altíssim nivell i jo vull des d'aquí agrair-lo, intentarem donar algunes respostes, algunes intencions, a qui vulgui escoltar i potser, ara que estem en moments de desobediències i de decisions unilaterals, una de les primeres que estaria bé de començar a prendre, és de dir "estem preparats i ho volem fer, potser ja arribat l'hora de començar-lo a fer". Començar a donar resposta a unes persones que han tirat la porta de casa nostra a terra, ens han mirat als ulls i ens estant dient "E, que us necessitem".

En aquesta primera taula per parlar de dret d'asil, de què hi podem fer des del Garraf, per parlar

d'aquest context i de les causes d'aquesta crisi humanitària de persones refugiades, hem convidat Joan Reventós que és director del Comitè Català de l'ACNUR, algú que no s'ha quedat amb la teoria, sinó que com tots els que parlareu avui aquí, heu passat a l'acció i a la pràctica.

Tens uns 15 minuts perquè ens situis una mica en aquesta la crisi de les persones refugiades i sobre la situació actual d'aquests milions i milions de persones que estan forçadament desplaçades de casa seva a tot el planeta, perquè sembla que la crisi a Síria i la crisi a la Mediterrània ens ha donat la bufetada perquè obrim els ulls definitivament, però que el món, ja fa massa anys que pateix una crisi de persones desplaçades. ■

Crisi de les persones refugiades? Situació actual del desplaçament forçós al món

Joan Reventós, director del Comitè Català de l'ACNUR.

Moltíssimes gràcies al Consell Comarcal del Garraf per la seva invitació, per organitzar aquestes jornades i a tots els companys i companyes que participen a les taules, crec que és un moment apropiat per fer una activitat d'aquestes característiques. Fa un any auditoris com aquests s'omplien completament, quedaven pocs espais per a seure, ara és més difícil i en som conscients, però hem de seguir picant pedra, perquè aquesta pedra l'estem picant des de fa molts anys.

A la meva presentació parlaré molt de xifres perquè em toca situar una mica el context, però és d'alguna forma per a intentar explicar la realitat en la que estem. La meva presentació porta el títol "Crisi de les persones refugiades? -amb interrogant- situació actual del desplaçament forçós al món". I l'interrogant ve directament al fil del què deia la Rita i és que el món està en crisi de desplaçament forçat des de fa molts anys, no és només des de fa un any o dos. Fa massa temps que tenim aquesta situació i la única diferència és que ara ens han picat a la porta, els hem

vist molt a prop i aquest patiment, aquesta angoixa de milers i milers de persones ens impacta més, ens sorprèn més i per això ens fa reaccionar més.

Tot i això, la realitat del nostre dia a dia és que ens trobem en circumstàncies que poc a poc es van diluint, perquè la informació que tenim pels mitjans de comunicació, tornen a estar totes aquestes persones i tot aquest patiment cada cop més lluny de nosaltres, com havia estat fa un any o dos, abans de la crisi de persones refugiades.

Començaré amb una cita de Zygmunt Bauman, un filòsof polonès, que parlava de la modernitat i de tot allò que rebutgem, sobre tot objectes i elements de la nostra vida diària que comprem als nostres fills, els llancem sense importar-nos on van a parar. Moltes vegades van a parar a llocs molt llunyans provocant contaminació, especialment els dispositius electrònics, no només per la seva creació, sinó que una vegada els llancem van a parar a llocs com Ghana, on la recuperació dels seus minerals contaminen els entorns.

Zygmunt Bauman va elaborar aquesta teoria a final dels vuitanta, la va adaptar d'alguna forma al context de les persones al llibre "Vides desaprovades, la modernitat i els seus paries" de l'any 2004, on explicava que la modernitat, a part de residus i objectes, està generant residus humans. Per a Bauman, els residus humans són tres: els immigrants, els refugiats i els paries.

ACNUR té responsabilitat i un mandat sobre dos

“El món està en crisi de desplaçament forçat des de fa molts anys, la única diferència és que ara ens han picat a la porta, hem vist molt a prop el patiment de milers de persones i això ens impacta més i ens fa reaccionar més”.

d'aquests col·lectius: els pàrides que en el sistema de Nacions Unides serien els apàtrides, aquelles persones que no tenen nacionalitat, i les persones refugiades i desplaçades forçoses. Els immigrants serien persones que en el nostre dia a dia ens trobem de forma permanent, perquè els fluxos migratoris contemplen les dues coses, tant persones que fugen dels conflictes per violacions dels drets humans, com persones que fugen de la vulneració dels seus drets socials.

Sobre els refugiats hi ha una sèrie d'instruments d'àmbit internacional que els empara i que es basen

cionals, interns, es produeix una xifra de més de 65 milions de persones, de les quals més o menys un terç, per simplificar-ho molt, serien refugiades, persones que han creuat una frontera o sol·licitants d'asil, que encara no compten com a refugiades però que estan en procés, i els altres dos terços són desplaçats interns.

En aquest cas, des de l'ACNUR només comptem aquelles persones que s'han desplaçat forçosament fruit de vulneració dels drets humans, conflictes i guerres, però no hi comptem altres de fluxos migrato-

Idomeni. Grècia. Abril de 2016

Autor: Rober Astorgano

en la convenció sobre l'Estatut dels Refugiats. Mentre que pels immigrants només hi ha una convenció sobre els treballadors internacionals, que es va ratificar l'any 2004. Dic això perquè abans de parlar de dades, de xifres, hem de parlar de persones.

Ho dic perquè les persones que provenen de Síria o de qualsevol altra crisi, de Sudan del Sud, Afganistan, Somàlia, Guinea Conakry són persones com nosaltres, amb inquietuds, punts forts i punts dèbils com els tenim nosaltres, però moltes vegades s'amaguen darrera les xifres monstruoses, com les que ara us presentaré.

Aquest seria una mica el gran impacte de les migracions a nivell mundial: de cada set persones que hi ha al món, una està desplaçada, ja sigui voluntàriament, perquè busca una millora a la seva situació econòmica o perquè ha hagut de fugir de conflictes. La gran majoria està migrant internament, és a dir, dins els seus propis països i una part, 230 milions de persones, estan marxant a altres territoris i creuant fronteres.

D'aquestes persones migrants internacionals i na-

ris, perquè el nostre mandat és protegir i assistir persones que fugen dels conflictes.

Com veiem, les xifres van en augment, si mirem la xifra de l'any 2009 era de 39 milions de persones i estem arribant a duplicar-la. El principal creixement d'aquestes xifres ha estat en el desplaçament intern, tot i que per nosaltres el desplaçament intern és una sèrie adalantada del refugi, de l'asil. Les persones normalment quan fugen de casa seva és perquè hi ha una vulneració dels drets, una crisi o una guerra, el primer que fan és anar a la zona més propera on tenen més seguretat o tenen un familiar que els pot acollir. Amb freqüència fan aquest periple diverses vegades, dins el propi país, i quan veuen que el conflicte els persegueix, perquè s'està estenent a dins del territori, doncs prenen una decisió molt dolorosa que és creuar la frontera. Si mirem històricament, sobre tot els anys 2008, 2009, 2010 i especialment 2011, amb l'inici del conflicte de Síria, veurem que el desplaçament intern ha augmentat de forma molt ràpida i ha pro-

Camp de refugiats Vasilika. Grècia. Juny de 2016

Autora: Mònica Parra

duït l'increment de persones refugiades.

Una persona refugiada és una persona que ha creuat una frontera, això és molt important perquè si no, no pot acollir-se al dret internacional del refugiat. Quan creua aquesta frontera ho fa per diferents motius, en aquest cas, dins la convenció existeixen cinc grans motius: per motius de ètnia o de raça, per motius religiosos, per motius polítics, per la pertinença a un grup social determinat i per la pertinença a una nacionalitat concreta. Quan parlem de grup social determinat, hi ha diverses possibilitats que dependran de la jurisprudència de cada país, de com es desenvolupen les lleis en cada país. Per exemple, a Espanya una víctima de tràfic d'éssers humans podria ser considerada refugiada perquè el retorn al seu país d'origen podria ser molt arriscat per la seva vida, perquè ja sigui per la seva família o la mateixa màfia que l'ha traficada, podria tenir represàlies contra ella. Però en d'altres països del món aquesta raó no és un motiu d'asil. Cada país té les seves lleis i les desenvolupa com vol.

Un desplaçat intern és una persona que no s'ha mogut del seu territori, no ha creuat frontera i el que fa és buscar un espai de seguretat el més a prop possible. La gran diferència entre refugiat i desplaçat intern és que el primer té una sèrie d'instruments internacionals que l'emparen, mentre que el desplaçament intern no en té, més bé dit, té el que s'anomena els principis rector del desplaçament intern, que són principis emanats de Nacions Unides, però que no són de caire obligatori i moltes vegades estan subjectes a la legislació del propi país i això fa difícil la seva protecció i la seva assistència.

Un apàtrida és una persona que no és considerada subjecte de drets perquè no pertany a cap nació i no pot reclamar a cap estat cap tipus de lleis de protecció. Després tenim el sol·licitant d'asil que bàsicament és una persona que ha creuat una frontera internacional i el que està esperant que se li reconegui el dret d'asil en algun país, que el país on a fet la sol·licitud li digui "sí, t'atorquem la condició de persona refugiada".

Què passaria si no existís la protecció internacional? doncs tindrien moltes dificultats d'accedir a l'ajuda humanitària. Si una persona surt de Síria i arriba a Jordània i vol demanar ajut humanitari, si no se'l reconeix la seva persecució, difícilment pot accedir a l'ajuda humanitària, estaria desemparat.

Quin és el perfil de les persones refugiades? El 80% són dones, nens, nenes i gent gran i això és una realitat especialment en els països en vies de desenvolupament. De les persones que han arribat a territori europeu representen el 52% de tot el flux migratori, quasi un milió i mig des del maig de 2015 fins a aquest any, la resta són homes en edat adulta.

Quines són les seves necessitats? Les mateixes que teniu vosaltres quan us aixequieu cada matí, perquè són persones humanes com nosaltres, però aquí jo diria una que és cabdal, que és accedir a la resta de necessitats que s'han de cobrir, que siguin registrades, que siguin reconegudes com a tal. En crisis com l'Europea ens trobem amb moltes persones que estan varades i esperant a ser reconegudes com a refugiades, sobre tot en el territori grec.

Què ha passat els últims dos anys perquè s'hagi produït el que s'ha produït durant els últims mesos? sim-

“La mediterrània s’ha convertit en un cementiri, però també cal recordar que l’any passat es xifrava en 400.000 les persones que estan intentant arribar anul·lament a nord Amèrica, una ruta en què s’estan trobant molts infants, que estan fent aquest camí sols i estan patint una vulneració enorme dels seus drets”.

plement començaríem amb la base: conflictes com el d’Afganistan, Somàlia, República Centreafricana, Pakistan, Myanmar, Eritrea, Sàhara Occidental i molts altres que segueixen en marxa, hi ha tota una sèrie de conflictes, molts d’ells molt a prop del nostre territori, de la nostra zona d’influència, que han produït desplaçament massius.

El que veiem és que aquesta circumstància fa que a països com Ucraïna, Síria, Iraq, Iemen, República Centreafricana s’estiguin produint desplaçats massivament, primer interns i a posteriori, refugiats i això s’ha desbordat.

Si mirem les dades de l’Organització Internacional de les Migracions, un projecte que es diu Missing Migrants podem veure que Europa, la mediterrània, és un punt i s’ha convertit en un cementiri. Però el corredor americà té un increment cada cop més elevat, l’any passat es xifrava en 400.000 les persones que estaven intentant arribar anul·lament a nord Amèrica, provinents sobre tot d’Hondures, El Salvador, Nicaragua, Guatemala i s’hi estan trobant molts infants, sobre tot nenes que estan fent aquest camí sols i estan patint vexacions, situacions de vulneració dels drets enormes durant la seva migració.

La xifra de morts reconeguts -estem a octubre- és de 4.687 a tot el món, l’any passat la xifra es calculava en 5.500 i la previsió que dels organismes i institucions internacionals és que aquesta xifra augmenti de forma considerable aquest any.

A data d’avui més de 300.000 persones han creuat el mediterrani durant el 2016, hem de tenir en compte que el flux migratori per la part grega està quasi aturat, mentre que el flux migratori per la zona d’Itàlia, Líbia, Egipte, Tunísia s’ha incrementat, i també a través de Ceuta i Melilla.

Des del mes de març aquestes arribades cauen de forma sobtada a conseqüència de l’acord entre la Unió Europea i Turquia, però si mirem les dades d’Itàlia

precisament des del mes de març o abril és quan aquestes arribades s’incrementen de forma exponencial. La millora de les condicions marítimes és una de les explicacions d’aquest increment, això és habitual, quan arriba l’estiu hi ha més creuaments. Però si miréssim els col·lectius que a partir de març i abril comencen a arribar a les costes d’Itàlia, veiem que hi ha una tendència general: un increment dels nacionals provinents d’Iraq, Síria o Afganistan que utilitzen aquest corredor migratori. També tenim el flux a través d’Espanya que és molt més regular, és un flux continu des de fa bastants anys.

En relació a l’acord entre la Unió Europea i Turquia, l’esquema era: per cada persona siriana que retornem a Turquia, en reasentarem una altra a Europa. Dins aquest esquema s’han fet 578 devolucions i s’ha fet reasentament de 1.614 persones. És una realitat, en aquest moment a Grècia hi ha 50.000 persones, val a dir que 14.000 estan a les illes en una situació de règim quasi tancat, en condicions molt doloroses i que va incrementant-se perquè es segueixen produint arribades.

Fa un any, després del naufragi d’Aylan quan va reaccionar una part de la comunitat de la Unió Europea, es va acordar una reubicació d’unes 160.000 persones, de les quals se n’han reubicat 5.651. Espanya ha acollit 363 persones -segons dades de la Unió Europea del 27 de setembre- quan havia acordat acollir 16.459 persones en dos anys. En quant a reasentats, Europa s’havia compromès a reasentar 10.695 persones, de les 22.000 que hi havia al compromís inicial, i en aquest cas se n’han reasentat bastant menys i Espanya òbviament està a la cua, amb 175 persones reasentades, de 1.200 que s’havia compromès. Moltes gràcies. ■

Rita Marzoa, Periodista

Darrere d’aquest drama que ens dibuixava en Joan, aquesta manca de respecte pels drets fonamentals de les persones, estan els conflictes que generen un nombre cada cop més gran de persones refugiades, i les dinàmiques polítiques i econòmiques globals que també ajuden a que cada cop aquest nombre de xifres vagin engruixint els nostres telenotícies, per dir-lo d’alguna manera.

El nostre proper convidat és l’Antoni Soler, president de FundiPau. Ell és llicenciat en ciències químiques de la Universitat de Barcelona i ha exercit l’ensenyament durant la seva vida, però potser el que seria interessant de dir és que des dels anys 70 és militant per la pau en moviments pacifistes i de noviolència activa.

A mi el que m’agradaria és que l’Antoni ens pogués donar algun consell, alguna pista, algun camí per a intentar incidir en canviar aquestes dinàmiques perverses que fan que arribi un moment en què ja no podem més. ■

El rerefons del drama dels refugiats: conflictes, drets humans.

Antoni Soler, president de FundiPau.

Moltes gràcies, Rita, per la presentació i per les expectatives que no sé si sabré complir, perquè és realment complicat. Moltes gràcies al Consell Comarcal, a la Joana i altres que han organitzat aquestes jornades, que trobo que tenen un gran interès.

Intentant anar al gra perquè el temps és breu, el que em proposava Rita és per fer no tan sols una jornada completa sinó un curs, un màster, perquè parlar de les causes, són tant diverses i tan complexes que la veritat és molt difícil de resumir.

Començo amb dues imatges per il·lustrar una mica tot això. Primer, jo he treballat tota la vida en ensenyament, a l'escola hi havia un dia que plovia molt i, de cop i volta, al mig d'una paret d'una aula va començar a sortir un raig d'aigua, potentíssim, que ningú sabia d'on venia i va anar escapant-se per la classe, pel passadís. Vam haver de córrer, apartar taules, posar-hi tovalloles per recollir l'aigua. Aquesta imatge a mi m'ha servit moltes vegades i la he repetit en moltes ocasions, perquè jo recordo que tenia una sensació, una mica estúpida, d'estar recollint l'aigua quan anava caient, però, ¿quin sentit té recollir aquí, si no talles el que surt? El problema és que tallar l'aigua és molt complicat i vam trigar molta estona a poder aturar el corrent d'aigua, però

això que surt és molt gràfic, ja m'enteneu.

Aquí ens trobem amb aquesta gent que fuig d'una situació i estem fent mans i mànigues, uns més que altres, per a intentar recollir aquesta aigua amb les millors condicions, però si no tallem l'aixeta no ens hi sortirem. Per tant, anar a les causes, anar a la font és un dels nostres objectius i és on hem d'incidir, des de la meva òptica.

L'altra imatge que us proposo és la imatge de l'Aylan, que va impactar tant l'opinió pública: si davant d'un primer pla d'un nen mort anéssim allunyant la càmera, veuríem que aquest mort està enmig d'una riuada immensa de gent que fuig corrent i espaordida. Jo m'imaginava un carrer, on hi ha una multitud corrent i davant s'hi posa policia, tanques i el que sigui, perquè aquesta gent no passi, però van tenint una pressió de gent immensa que intenta saltar la tanca, fugint pels carrers laterals, evidentment pel mig gent trepitjada, morta, etc i aquest carrer es podria dir carrer Europa, ja m'enteneu.

Però si allunyem una mica més el focus, el més terrible és que aquest carrer, si ens aixequéssim més, seria un carreró enmig d'una ciutat en què hi ha molts més carrers, moltes avingudes, per les quals també fuig gent i que, de fet, la quantitat de gent que ens arriba a Europa fugint d'aquests desastres és un percentatge molt petit, un 10% o 14% de tots els refugiats que estan arribant a Europa. Ens trobaríem avingudes enormes que serien el carrer Turquia, el carrer Líban, el carrer Jordània i altres llocs des d'on estan arribant riuades immenses de gent.

Si aixequéssim una mica més el focus, veuríem que aquests carrers provenen d'unes places en les quals està passant tot allò més horrorós que puguem imaginar: tortures, violacions, bombardeigs, fam,

“Hauríem de procurar condicions de vida dignes i de desenvolupament ordenat en els llocs d'origen, però això és molt complicat perquè estem vivint en un sistema econòmic absolutament depredador”

misèria...qui no en fugiria! I a les places aquestes també li podríem posar nom: la plaça Síria, la plaça Sudan del Sud, la plaça Iemen, la plaça Somàlia, el Congo, etc. Tenim aquí una llista gran. Han augmentat els conflictes en els últims anys, en 10 anys s'ha passat de 21 a 35 conflictes armats i, per tant, tenim moltes places d'aquestes que generen riudes de gent.

I si aixequéssim una miqueta més el focus, potser veuríem que en aquestes places, als carrerons més foscos i més mal il·luminats, van i venen i transiten camions que van carregats d'armes i els que els con-

primer, situacions de patiment i de desequilibri i de conflictes que en podem dir, la violència estructural, la violència que no es veu, que no és violència física, però que és la causa de patiments, de mort, de dolor de molta gent pel que es refereix al desequilibri, la injustícia, amb la violació dels drets humans, etc.

Però en aquestes places que comentava, en aquesta segona imatge hi trobaríem diferents causes. Una de les bases podríem dir que és una mena de substrat que hi ha allà en aquests territoris, tant a l'Orient Mitjà com a l'Àfrica, hi ha conflictes latents, pre-existents, a la intervenció occidental. Per exemple,

Manifestació Barcelona. Juny de 2016

Autora: Mònica Parra

dueixen es refreguen les mans: “quin negoci més fantàstic!”. I es justifiquen la consciència dient “jo no les disparo, per tant, no és culpa meua el que passi”. I els camions que surten d'aquestes places són camions que van carregats de petroli, de coltan, de diamants, de matèries primeres, obtingudes amb molt bon preu, a base d'explotar o controlar territoris per a obtenir les matèries primeres a bon preu. I probablement després veuríem els mateixos que condueixen aquests camions, que són els que posen les tanques del carrer Europa. Jo m'imaginava aquesta imatge, que em sembla que és una mica el mapa del que voldria dir.

Si intentem ordenar una miqueta més l'exposició dient directament les coses pel seu nom, diria que hi ha com dos gran capítols, que serien la causa de tot això. La primera és que evidentment hi ha conflictes, hi ha situacions de patiment i de desequilibri en el món, aquesta seria una causa. Però també hi ha una altra i és que la manera d'afrontar-los o de resoldre'ls no és l'adequada, per dir-lo suau, sinó que a vegades és pitjor el remei que el mal, amb la qual cosa també ocasionem més dolor i més patiment.

Intento descriure ràpidament aquest dos capítols. El

en el cas de l'Orient Mitjà trobaríem els conflictes entre xiïtes i sunnites, problemes del mateix Islam com s'afronta a la modernitat i les dificultats que tenen uns que la rebutgen més radicalment, altres que es poden adaptar, això genera conflictes, dificultats. A l'Àfrica trobaríem naturalment diferents ètnies i conflictes tribals, des fa molt temps tot això hi és. I, per tant, no ho podem desconèixer. Però en aquest substrat després hi intervé occident, com un elefant en una botiga de terrissa, on hi ha equilibris més o menys delicats i aquesta intervenció genera una trencadissa tremenda. Per exemple, en el sistema econòmic que podria ser, més o menys, de subsistència local, segurament molt fràgil, molt feble, amb la intervenció i el colonialisme és aniquilada i és una economia al servei de la metròpoli. Per exemple: “conreareu cotó perquè ens interessa o conreareu cafè perquè ens interessa, i no el blat de moro que menjàveu, o explotareu, les mines”, per tant es va aniquilar una economia de subsistència per una economia al servei de la metròpoli.

Destrucció del seu sistema de repartiment del poder o política, els equilibris tribals, els seus lideratges són substituïdes pel poder colonial i moltes vegades

manipulades, per controlar millor la situació del territori. Evidentment, no parlem de la destrucció cultural i lingüística que representa tot això. Ja veieu una mica el mapa, ells tenien uns problemes previs, una intervenció barroera i després, amb la descolonització, encara ha estat pitjor en alguns casos perquè el que hem fet és poder continuar mantenint el control sobre el territori, les matèries primeres que els hi interessava, a base d'aliar-nos amb algunes de les faccions allà, on el mateix moment de la descolonització es dona o deixa el poder a mans d'uns en contra dels altres.

Per exemple, durant la guerra freda, si un bloc donava suport a un, l'altre immediatament donava suport a l'altre i l'armava, perquè d'allà podien treure més diners, jugaven una partida d'escacs entre els dos blocs a base d'enfrontaments en els llocs aquests. Posteriorment, amb la caiguda del mur de Berlín, això ha acabat en una desintegració total i ens trobem amb mil faccions, que en alguns casos ara són armats, per uns i pels altres, per aconseguir les matèries primeres amb bon preu i que aquests dominin els altres, i per tant, una total trencadissa espantosa, els senyors de la guerra a l'Àfrica, ja ho sabem, etc. A l'orient mitjà passa una mica el mateix, no és tant el poder colonial, que també hi és, però al final de la primera guerra mundial, l'imperi otomà és fraccionat, repartit per les potències, fronteres artificials, tots aquests equilibris entre sunnites i xiïtes, i després, tots sabem que hem anat buscant règims aliats i que per tant, per exemple per a occident en una època el Sha de Persia era el gendarme, el que va armat fins a les dents, llavors va haver una revolta, inclús amb els aiato·làs. Llavors hem d'alimentar a Sadam Hussein a l'Iraq perquè li faci ombra i una guerra tremenda entre Iraq i Iran durant molts anys, fins que el Sadam Hussein resulta que també se'ls gira en contra, i després hem anat alimentant amb altres, per exemple a Aràbia Saudita, etc, etc. I d'aquí tota aquesta trencadissa i tot això, en tenim la situació que tenim.

A sobre de la trencadissa feta i dels conflictes que hi ha, tenim un problema gravíssim de com afrontem els conflictes en què ens trobem. Per dir-lo ras i curt, el que preparem globalment com a humanitat, i de forma oficial, per resoldre els conflictes, és militarisme i armamentisme i molt poques altres coses. En bona part, ja sabeu que l'ISIS -Estat Islàmic- en bona part és fruit d'excisions socials del règim de Sadam Hussein, que després es disfressen de fonamentalistes, etc. Les armes que s'han donat a uns per defensar-se del mateix Estat Islàmic finalment han acabat a mans d'Estat Islàmic perquè allò és un caos, la venda d'armes en aquest territori l'únic que fa és encendre el foc, que caigui en moltes vegades en mans dels que no voldrien.

L'altre dia sentia una persona que deia que "almenys als bombardeigs àrabs sobre Alep algú intervé perquè allò és una carnisseria", una mica bèstia fer una

observació d'aquest estil! Jo de vegades m'imagino una situació límit, per exemple, que hi ha uns atracadors o uns terroristes, que entren en un banc i segresten a la gent que hi ha allà i els tenen com a ostatges. Ara imagineu-vos que la resposta de la policia fos bombardejar tot el barri, evidentment s'acaba el problema. Però és clar, la meva pregunta és ¿qui causa més morts, l'Estat Islàmic o els bombardeigs que s'estan fent sobre Alep ara?, ¿és tolerable pensar en una cosa d'aquest estil per resoldre-ho?

Això no vol dir que no haguem de fer res, però sempre se'ns posa d'una manera interessada la disjuntiva de no fer res o bombardejar, i aquesta és una alternativa enganyosa, falsa i interessada, en què no

“A nivell personal clar que es poden fer coses i a nivell col·lectiu també: totes les campanyes de comerç just, però també mirar què i com pressionem amb els nostres actes. Control d'armes, oposició absoluta dels bombardeigs indiscriminats, aquí tenim molta feina i molta pressió política a fer”

hem de caure. Hi ha moltes de les coses a fer, que no són ni la una ni l'altra. No podem fer que la resolució del conflicte sigui pitjor que el problema i això és el que estem fent.

Intento ara dir una cosa positiva. ¿Solucions? Hauríem d'explorar dues vies: una que seria la via de desactivar el conflicte i una altra que seria la manera com els afrontem, i aquí hem de donar respostes, l'aigua aquella que va caient, hem de recollir-la amb el màxim de dignitat, amb el màxim d'eficiència i amb el màxim de justícia. Però si anem a les causes, jo crec que hem d'anar a l'origen dels conflictes i hem d'anar a la manera de resoldre'ls.

Què podem dir de l'origen dels conflictes, aquí són paraules molt gruixudes que hem d'analitzar. Aquí tenim un problema claríssim del sistema econòmic absolutament espoliador i que és molt difícil. La realitat és que hauríem de procurar condicions de vida dignes i de desenvolupament ordenat en els llocs d'origen i amb això evitariem aquest foto. Però això és molt complicat perquè estem vivint en un sistema econòmic absolutament depredador, que a tots nosaltres en el fons ens va una mica bé. Per-

què tots volem el telèfon mòbil, que dèiem abans, i si és més barat millor que sí és més car i, per tant, no ho diem, però ens va bé que ens treguin el coltan a bon preu. Però si comencéssim a fer-ho bé i si comencéssim tothom a comerciar en condicions de comerç just, potser ens empobriríem i potser no es agradaria i potser el govern que hagués fer això en les properes eleccions no es menjaria res. Estem entre tots mantenint una tensió que fa que el sistema econòmic sigui realment depredador.

A nivell personal clar que es poden fer coses i a nivell col·lectiu també, totes les campanyes de comerç just, però també mirar què i com pressionem amb els nostres actes, no només amb les nostres paraules, aquest és un tema important. Tot el que sigui els treballs de cooperació, de desenvolupament en origen, tot això seria fonamental. Després hi ha el tema de la governança mundial, que és un tema gravíssim.

Com intervenim?, passant ja al següent bloc. Aquí resulta que també estem a la llei de la selva. Ens serveix fer una mica el paral·lelisme amb el que passa a l'interior d'un estat. Què li exigim a la policia a l'interior d'un país? que resolgui els temes, de la manera el menys agressiva possible. Quan la policia tira una pilota de goma, hi ha una revolta popular, si la porra és massa lleugera també, si el policia treu un arma de goma, el retiren del servei. Tot això què vol dir, dir que l'ús de la violència no és ben acceptat, al menys d'una manera absolutament barroera. Si mirem també l'interior de l'estat, la violència practica entre ciutadans és il·legal, i si és dins un conflicte ha d'anar per mètodes judicials o el que sigui i l'estat es reserva l'ús de la violència per casos excepcionals i en situacions molt limitades i controlades.

A nivell internacional estem en la selva, amb la llei del més fort, com l'oest americà, "jo sóc més ràpid que tu, jo tinc l'arma més poderosa", i així solucionem. I és veritat que ha començat a haver-hi intents de governs, de Nacions Unides, però és evident que són extraordinàriament febles i que els mateixos estats les bloquegen quan els hi interessa. Per tant aquí tenim un altre camí extraordinàriament important.

I també en el tema del control de l'armamentisme, s'ha signat un conveni de control de comerç d'armes i això ha estat un gran èxit i esperem que vagi donat fruits, mica en mica, en els propers anys. Però és evident que el negoci d'armes és absolutament lamentable, els fabricants d'armes poden posar propaganda en el seu armament i és absolutament pornogràfica!. Si teniu l'ocasió de veure-ho algun cop, veureu que hi fica: "aquest armament ha estat en combat real", hem comprovat que això funciona i per tant això el podem vendre a un bon preu. Això és d'una pornografia extraordinària. Per tant, el fet d'anar a provar armes, tot això genera una pressió absolutament incorrecta d'intentar resoldre els conflictes. Per tant, control d'armes, oposició absoluta dels bombardeigs indiscriminats, aquí tenim molta feina i molta pressió política a fer.

A nivell personal, molta atenció al que comprem,

“Molta atenció al que comprem, com ho comprem, ens ho hauríem de mirar una miqueta més enllà, perquè això té conseqüències. Atenció a qui votem i atenció a la nostra opinió”.

com ho comprem, ens ho hauríem de mirar una miqueta més enllà, perquè això té conseqüències. Atenció a qui votem, atenció a la nostra opinió, i això us ho dic quan venim d'un cap de setmana en què l'opinió pública, i no els governs, ha dit que no a un acord de pau a Colòmbia, que l'opinió pública ha dit que no a acollir un mínim de refugiats, tot això és opinió pública!. Gran Bretanya comença a posar traves a contractar estrangers, etc.

Som una societat espantada i estovada per la crisi i aquesta por el que ens fa moltes vegades és que enlloc de mirar cap a munt, mirem cap a baix, i en lloc de donar les culpes a qui ens ha pres el pa, els hi traiem el que li queda als que estan pitjor que nosaltres. El populisme de la xenofòbia ve d'això, les nostres pors projectar-les cap a baix i no projectar-les cap a munt. Jo crec que això com a opinió pública és una cosa en la qual també ens hem d'afanyar i fer-nos sentir. No hem de tenir por de la gent miserable, que ve en condicions molt difícils cap a casa nostra, sinó juntar-nos cap aquells que els hi prenen el pa i també ens hi prenen a nosaltres. ■

Rita Marzoa, Periodista

George ha estat activista pels drets de les persones amb diverses identitats sexuals i el que és interessant és que ens pugui explicar el seu testimoni personal. ■

Testimoni d'una persona refugiada resident a Catalunya

George, refugiat i activista dels drets LGTBI, resident a Catalunya

Me llamo George, soy el presidente de una ONG que se llama Pride Equality International, nosotros tenemos un programa de ayuda a lesbianas, homosexuales, transsexuales e intersexuales. Una parte del programa es de derechos humanos y otra parte es de salud. Con el programa nosotros hacemos activismo en diferentes países de África como Sierra Leona, Guinea Conacry y otros. Tenemos otro programa de salud en VIH y otro de ayuda psicológica en Sierra Leona. Ahora también tenemos un proyecto, una ONG en Europa y colaboramos con ACNUR, para ayudar a los refugiados, lesbianas, homosexuales y transexuales.

Quiero hablar un poquito de mi historia, yo nací en Sierra Leona y creé esta ONG en 2007. El 2010 tuve un problema con el gobierno, la policía me atacó en la oficina por nuestro trabajo en derechos humanos con las personas LGTBI. La ley de Sierra Leona es la ley de Inglaterra, muy antigua, cuando una persona es denunciada como homosexual, esa persona va a la cárcel, mínimo 10 años. Yo pasé muchos problemas y no sólo yo, tuvimos muchos ataques de personas en la cárcel y a veces la gente nos pegaba, tuvimos muchas discriminaciones y mucha violencia. En la ley de Sierra Leona no hay pena muerte para los homosexuales, pero en la zona de los musulmanes sí.

En 2012 preparamos un informe sobre las personas LGTBI y a raíz de esto pasé muchos problemas, al día siguiente del informe mi fotografía salió en el periódico y en la televisión y esto hizo muy difícil vivir en la ciudad, tuve que cambiar mi dirección. Alguien me atacó en mi piso y también en mi oficina. Un día la policía llegó a la oficina y me detuvieron arbitrariamente y es por esto que mis compañeros de trabajo me dijeron que informara a todos los activistas en el mundo sobre mi situación.

Una ONG en Madrid que trabajaba con nosotros nos ayudó, habló con el Ministerio de Exteriores para solicitar una visa para venir a España y pedir asilo. También enviaron una carta desde la red de derechos humanos que tenemos en Sierra Leona. Yo tuve una salida de emergencia, tuve que ir a Ghana para pedir el visado, allá esperé dos meses y dos semanas. La situación allá fue muy fuerte porque allá no tenía familia, no tenía nada.

En agosto de 2013 recibí el visado para entrar a España y tuve que solicitar asilo en Madrid, pero allá me dijeron que no había plaza en esta ciudad y me tuve que ir a Las Palmas de Gran Canaria a un centro de refugiados.

Después de seis meses en este centro tuve que marchar. No había otra opción. Yo no tenía familia allá, aún no sabía la lengua, ni nada. Después de seis meses tomé la decisión de viajar a Barcelona para crear una vida nueva y continuar mi proceso de asilo.

Este momento fue muy difícil porque tenía que aprender la lengua y conocer las costumbres. Pero después de seis meses recibí mi estatuto de refugiado. En mi caso ha sido un poco más fácil, pero en general la situación de refugiado es muy difícil, no sólo en España sino también en todo Europa.

Soy abogado y no puedo convalidar mi título aquí en España, porque mi país no tiene convenio con España. Aquí también es muy difícil acceder a estudiar en la universidad por la lengua y no hay cursos para mejorar el español, aunque sí hay algunas clases con voluntarios. Cuando fui a la escuela oficial de idiomas aprendí muchas cosas, sólo con un curso intensivo de tres meses. Pero el curso es muy caro y el gobierno no piensa en esto a la hora de ayudar a los refugiados, a mejorar la lengua, conseguir trabajo o pagar impuestos.

Pedí muchas ayudas a diferentes ONGs en España y pero no resultó nada. Hay crisis en Europa y en España, yo entiendo que la situación es muy difícil para los españoles también, no sólo para los inmigrantes.

Hablé con ACNUR y allí me dijeron que no tenían nin-

“Hablé con ACNUR y allí me dijeron que no tenían ninguna ayuda, pero que sí necesitaban desarrollar algunos programas. Allí se han creado muchas oportunidades para avanzar en mi nivel de activismo. Yo creé mi ONG aquí para ayudar a los refugiados y las personas solicitantes de asilo de África, no sólo en España”.

guna ayuda, pero que sí necesitaban desarrollar algunos programas. Allí se han creado muchas oportunidades para avanzar en mi nivel de activismo. Yo creé mi ONG aquí para ayudar a los refugiados y las personas solicitantes de asilo de África, no sólo en España.

Tenemos un proyecto y recibimos una ayuda técnica con ACNUR para crear los programas. Ahora nosotros tenemos un informe, un pequeño libro, sobre la historia de los refugiados en Francia, en Bélgica y aquí también. Este proyecto se llama Foto Goals y con este proyecto ayudamos más de 30 personas que están solicitando asilo. En Bruselas este libro está en francés y el proyecto está creando muchas oportunidades para la gente. Les

ayudamos a solicitar papeles, para escribir las historias y damos formación de derechos humanos en el contexto de Europa y las leyes.

Buscar trabajo en Barcelona no es fácil, cuando presentaba el currículum, la gente no tenía una actitud muy positiva, a veces rechazan los currículums solo porque la persona es inmigrante, ellos no leen el contenido de las cartas, ni la experiencia laboral. Por suerte ahora trabajo en una empresa de atención al cliente.

El tema de la integración también es muy difícil, en alguna ocasión cuando pregunté a alguien en la calle por una dirección, esa persona me dijo “no tengo dinero”. La gente piensa que todos somos pobres, que no tenemos comida, no tenemos dinero, o dicen “cuidado, viene de la guerra”.

Y cuando estaba en mi país, yo también tenía esta mentalidad, por eso es importante crear muchos programas de formación para aprender que los refugiados y las personas solicitantes de asilo somos humanos.

Cuando eres una persona abierta se te abren muchas puertas, si no quieres hablar con nadie, ni tienes intención de mejorar tu situación, no vas a hacer nada. Me gusta mucho España, me han ayudado, cuando tuve el problema otros países no respondieron para ayudarme.

Es importante hablar con los amigos, con las familias, con las personas de la ciudad, para explicar que los inmigrantes y refugiados somos humanos, somos buena gente, pero también hay muchos que no tienen trabajo y no tienen comida. También es importante colaborar con los bancos de alimentos para ayudar a la gente o donar dinero a ACNUR para los refugiados en el mundo. Esto es muy importante. Cuando la gente ayuda se resuelve mejor el problema. Gracias por escuchar mi historia. ■

Manifestació Barcelona. Juny de 2016

La tasca de les entitats i persones voluntàries que treballen sobre terreny i des de Catalunya. Què hi podem fer des del Garraf?

Rita Marzoa, Periodista

Bé, comencem aquesta segona part de la jornada. A la primera part hem escoltat la contextualització i la teoria, i d'alguna manera també la visió personal d'una persona que ha hagut de marxar del seu país i demanar refugi en un altre. I aquesta segona part la dedicarem a parlar de la cruesa de l'emergència, de com viuen les organitzacions no governamentals el dia a dia de l'èxode massiu de persones dels seus

països, buscant un lloc on poder viure, perquè parlem d'això, al final.

En aquest taula tindrem a Francesc Mateu, una persona que fa molts anys que es dedica a la cooperació al desenvolupament, i en aquests moments també a l'ajuda a l'emergència, ell ha treballat com a metge a Bolívia, ha coordinat projectes a l'Àfrica Austral, ha estat al Setem coordinant projectes de comerç just, ha estat a Alternativa 3 i ara està a Oxfam Intermón com a director a Catalunya.

Refugiats, més enllà de Grècia

Francesc Mateu Hosta, director a Catalunya d'Oxfam Intermón.

El que ens ha portat a tots plegats a parlar d'aquesta situació és haver vist refugiats a les nostres platges i al nostre continent, però hi ha quatre xifres que ens poden ajudar a entendre que el que està passant a

Europa és només la punta de l'iceberg del que està passant a tot el món. Tenim 1'200.000 persones que han arribat de fora, aquests darrers anys. Com deia en Joan, hi ha 65,3 milions de persones que han hagut de fugir de casa seva per conflictes i més de 200.000.000 persones que s'han hagut de desplaçar de casa seva per qualsevol raó.

Estem parlant que a Catalunya li correspondria acollir unes 4.000 o 5.000 persones, entre un i dos anys. L'any passat, any de crisi, el número d'immigrants legals, que es va incrementar a Catalunya, era de 90.000 persones. Quan algú ens preguntí si els refugiats poden entrar en l'economia, pregunteu-vos si l'entrada de 90.000 o 94.000 realment fa la diferència.

Els sis països més rics del món, que tenen el 50% de l'economia mundial, acullen el 8% dels refugiats del món i els 6 països que acullen el 50% dels refugiats (entre els 6 països) tenen el 2% de l'economia del món. Al Líban, una de cada cinc persones és refugiada, estem molt lluny del que podem tenir a casa nostra.

Com deia el Toni, estem en un món convuls, on els conflictes s'estan incrementant, un món on la guerra s'ha incrementat, un món on la desigualtat està creixent. Amb l'increment importantíssim de la desigualtat, estan augmentant les vulnerabilitats i quan un número molt important de persones incrementa

“El que està passant a Europa és només la punta de l’iceberg del que està passant a tot el món. Hem d’estar treballant també a la base de l’iceberg i això implica anar a llocs que sovint no estan als nostres diaris i televisions com Sudan del Sud o al llac Txad, llocs en què sorprenentment estan treballant poquíssimes entitats”.

la vulnerabilitat, davant qualsevol situació, no té altra defensa que marxar. I, per tant, treballar sobre les vulnerabilitats és clau. I també tenim les xifres del canvi climàtic, aquest any el fenomen del “Niño” ha afectat a 60.000.000 de persones.

I per tant, com que això és la punta de l’iceberg, hem d’estar treballant també a la base de l’iceberg i això implica estar treballant a llocs que no veiem i que sovint no estan als nostres diaris i televisions, com Sudan del Sud, Tanzània o a la zona del Llac Txad. Tothom va parlar de la situació de les nenes que van ser segrestades, però Boko Haram segueix pressionant. Hi ha 7.000.000 de persones que s’han hagut de desplaçar de casa seva, estan fugint cap

a altres llocs de Nigèria, estan fugint cap al Níger, cap al Txad, cap a Camerun, i en aquests llocs sorprenentment les entitats que estan treballant són poquíssimes i hi ha una entitat que és la que està acollint la major part de gent que es mou i aquesta entitat són les persones. Les persones d’aquests països són les que estan acollint i els hi hem de donar suport, el màxim que puguem a aquestes situacions, que són fins i tot més dramàtiques que les que puguem tenir a casa nostra.

Davant d’aquesta situació, Nacions Unides ens explica que s’han augmentat per cinc les necessitats econòmiques i de feina que tenen. I en tot això estem en un estat, l’estat espanyol, que ha disminuït un 67% la cooperació i un govern català que l’ha disminuït un 70% en els últims anys.

Com ho podem resoldre? Hi ha una doble anàlisi. La primera és el que us estava dient, el que està passant a Europa és la punta de l’iceberg del que està passant a la major part del món, per tant, obrim el focus, anem més enllà del que està passant, tant

“Els sis països més rics del món, que tenen el 50% de l’economia mundial, acullen el 8% dels refugiats del món, mentre que els 6 països que acullen el 50% dels refugiats (entre els 6 països) tenen el 2% de l’economia del món”.

Idomeni. Grècia. Març de 2016

“Els percentatges de diners destinats a cooperació, amb què s’haurien de combatre les causes, ha disminuït un 67%, i a més, totes les despeses que s’estan fent per l’acollida de refugiats van computades com a cooperació internacional. És a dir, no només no s’amplia el pressupost, sinó que cada vegada tenim menys pressupost per a anar a les causes i ens quedem en els símptomes”.

geogràficament com causalment. És a dir, no intentem resoldre el tema dels refugiats sense pensar per què són refugiats, perquè sinó ens passarà com amb l’aigua que deia el Toni al començament, que seguirà entrant aigua d’aquesta manera, per tant és molt important que fem aquesta doble lectura d’espai i de temps. Sobre tot, obrim el focus i pensem en anar més enllà.

Obrim el focus temporal també. La major part de persones que estan entre nosaltres diuen “estic disposat a fer el que sigui per millorar aquesta situació”, “el que sigui, mentre no m’allarguis la resposta”. Com? Com ens comprem un mòbil, ens comprem un cotxe, o fem una hipoteca. Ens pot costar molt però ho solucionem en una setmana, un mes o dos com a molt. Fa 60 anys que estem treballant, fa 60 anys que tenim aquestes situacions i aquestes situacions no es resolen com nosaltres voldríem, com la nostra consciència exigeix per a estar més tranquil·la. Aquestes situacions requereixen temps i requereixen processos.

Aquesta situació passa en uns estats que tindrien capacitat de respondre per combatre els símptomes i ni això estem fent. La indignació és doble perquè ens trobem en unes situacions semblants a les que ens hem trobat, però quan ens pensàvem que aquesta situació solucionaria els símptomes, com mínim, però ni això. I per tant, és molt important que pressionem com a ciutadans, que pensem com podem acollir, i que després veiem com hem de pressionar políticament, estem davant d’una situació que és política, per tant, hem de pressionar políticament.

En aquesta situació de crisi de refugiats que tenim ens trobem que, per exemple, totes les respostes de l’estat espanyol estan en contra de resoldre la situa-

ció. Per exemple, el número de refugiats i de reasentats acollits (reasentats són els que venen dels països limítrofes, reagrupats són els que venen de Grècia i Itàlia) són un 2,07% dels que es va comprometre. El percentatge de diners destinats a cooperació, que són els que hi anirien a combatre les causes, ha disminuït un 67% i no només ha disminuït un 67%, sinó que totes les despeses que s’estan fent en aquest moments per l’acollida de refugiats, que no són moltes, però són unes quantes, van computades com a cooperació internacional. És a dir, no només no s’amplia el pressupost, sinó que cada vegada tenim menys pressupost per a anar a les causes i ens quedem en els símptomes.

La tercera és la política de fronteres. Tot el que està passant a Hongria, a Turquia, a Grècia té un model, el de l’estat espanyol i la seva política de fronteres amb la llei mordassa darrera. I una última incoherència dins l’estat espanyol: en aquests moments Espanya té una cadira dins el Consell de Seguretat de Nacions Unides, que hauria d’estar utilitzant per a aconseguir la pau a Síria pels mitjans que sigui. Ni un sol dels fòrums que hi haguéssim darretament Espanya ha aixecat la veu per dir res d’això. Aquests són els cinc punts en què com a ciutadans hem de ser capaços de lluitar perquè aquesta situació canviï perquè, com us deia, la situació és bàsicament política. ■

Rita Marzoa, Periodista

L’Albert Roma és representant d’una de les organitzacions que més mediàtiques els últims dos anys a la mediterrània. És Proactiva Open Arms, voluntaris i voluntàries que rescaten del mar aquelles persones que busquen un lloc on poder viure. Marxen d’un lloc on no poden viure, perquè els volen matar, perquè no poden menjar, no poden sobreviure i busquen un lloc on viure. Pugen en embarcacions precàries, intenten travessar el mar i afortunadament troben els braços oberts de Proactiva. ■

Un any salvant vides al Mediterrani

Albert Roma, socorrista de Proactiva Open Arms

Us explicaré una mica com va començar tot. Òscar decideix que podem fer alguna cosa, ens aixequem de la cadira i anem allà a mirar, i marxa amb Gerard. El primer dia ja es llancen a l'aigua perquè s'estan ofegant dues persones i s'adonen que és necessari tenir un equip allà i llançar-se a l'aigua cada vegada que sigui necessari.

Es fa un equip de quatre, i jo tinc la sort d'anar com a primer equip amb tres persones més, tres professionals i tres amics i germans de tota la vida, i anem allà a fer el nostre treball: llençar-nos a l'aigua i intentar rescatar persones que s'estaven ofegant a cent metres de la costa.

La feina va anar bé, de manera que ara no només estem consolidats a Grècia, sinó que també tenim la missió de las costes de Líbia, al mediterrani central. Avui ens han dit xifres, jo m'he aixecat amb la xifra de 11.000 persones rescatades en 48 hores. Clar, nosaltres tenim la informació d'una manera més ràpida, tenint l'equip que tenim allà i pateixes una mica, perquè estàs aquí i sents una mica d'impotència, preguntes als teus amics, a la teva família, entre cometes, què està passant?. I et passen unes imatges brutals. No sé si ho heu vist avui al diari, d'aquestes 11.000 persones que van ser rescatades, venia per exemple una barca amb més de 40 morts.

“Les imatges que veus allà no són iguals que una foto, se't cauen les llàgrimes perquè veus la misèria, la por i el terror que senten, és una cosa que deshumanitza”.

Lesbos. Grècia. Gener de 2016

“És una realitat de cada dia, una realitat molt dura a la qual no li podem donar l’esquena. Hem de sensibilitzar des d’aquí, persona a persona, donar a la gent que pensar, informar-se i ser crítics”.

Ja no estem parlant de persones que s’ofeguen, estem parlant d’una necessitat i una precarietat tal que s’acaben ofegant dins la barca. S’asfixien entre ells, són persones que van completament amuntegades dins la barca, que en realitat són gomes inflades, amb un nivell de desesperació brutal. No fugen, és que necessiten viure. Ja no és que estiguin buscant un lloc per viure, estan buscant viure. Una persona quan surt de casa seva, deixant tot enrere, portant-se el que té, ho fa perquè necessita viure, així que tenim un problema i és bastant greu.

Què podem fer? Ja ho hem vist, fer aquesta pressió política i donar a conèixer que no estem d’acord i que hem d’ajudar. I a nivell local i a nivell personal, hem de fer alguna cosa. Nosaltres vam decidir fer-lo d’aquesta manera perquè és el que millor sabem fer, que és viure a l’aigua i intentar pal·liar aquesta crisi a la nostra manera, però des de qualsevol lloc podem fer pressió.

Jo el que vull deixar aquí, i crec que tota la gent que està aquí està bastant conscienciada, és que no ens hem d’aturar. Que nosaltres ja portem un rodatge, però des de quan no sortia una notícia de refugiats? Crec que ha passat de moda. Us puc dir de primera mà que això és cada dia, la gent s’està morint cada dia. Abans d’ahir teníem 2.000 persones a l’aigua i te-

níem 500 armilles, és a dir, els comptes es fan ràpid. És brutal. Les imatges quan les veus allà, no és igual que una foto, se’t cauen les llàgrimes. Veus la misèria, veus la por, una por que mai a la vida havia vist, és terror el que senten, és una cosa que deshumanitza. Recordo un refugiat sirià, quan va arribar a Lesbos, ens va dir: “ens han robat la dignitat, és que no tenim dignitat, ens han tractat pitjor que els animals”. Quan una persona ens diu això, què li queda a aquesta persona? Si li han tret la dignitat, l’esperança, ja no parlem de la família, ni de la casa ni del que sigui. No li queda res, li queda caminar.

És una realitat de cada dia, una realitat molt dura, a la qual no li podem donar l’esquena, i sí podem sensibilitzar des d’aquí, persona a persona. Si de 100% persones amb què parles una comença a informar-se, ja tenim una persona més. Però és molt important això, la paraula, donar a la gent que pensar, estem molt acomodats a la cadira! Pensem, si guem crítics, informem-nos i això, paraula i sensibilització. Jo us encoratjo a fer-ho, i a no aturar-nos i no donar l’esquena a un problema que tenim cada dia i que cada dia és més greu. ■

Rita Marzoa, Periodista

La Natalia Vargas és activista, ha estat voluntària del 15M, a Idomeni i Calais i en aquests moments és activista a una organització, i després de viure i veure el que ara estava comentant l’Albert, ha dit Stop. Abans en Joan parlava de la mar mediterrània com un cementiri i jo crec que és una cosa pitjor que un cementiri, a un cementiri un pot anar a visitar les persones i recordar-les, però allò és una fossa, no sabem quants morts hi ha sota el mar, no sabem qui són, no sabem d’on venen, no sabem les seves històries personals. Doncs va haver un grup de gent, una plataforma ciutadana que va decidir treballar per sensibilitzar, allò que reclamava l’Albert, i per formar la ciutadania en incidència política, que és al final el que d’alguna manera pot salvar una vida en aquesta situació. ■

Manifestació Stop Mare Mortum. Barcelona. Setembre de 2016

Parlem de les morts a les portes d'Europa

Natàlia Vargas, activista de Stop Mare Mortum

Yo no soy socorrista, no tengo estudios de medicina de cooperación, soy nieta de refugiados. Mis abuelos por parte de madre huyeron de Zaragoza, era difícil cuando mi propia familia tuvo que huir del propio exilio de mis abuelos. Conozco muy claramente el tema de las migraciones y también conozco en primera persona lo que es no tener papeles y cómo es cuando se habla de esos “malvados” inmigrantes económicos que nos invaden y que vemos en las vallas de Ceuta y de Melilla, que están subidos y que en algunos medios de comunicación los presentan como si vinieran aquí a invadirnos.

Cuando sale la noticia de esos malvados inmigrantes ilegales, digo: “eh, soy yo, uno de esos malvados” y realmente es importante ponerle cara a esa “malvada” inmigración ilegal, y que realmente es gente con vida, porque a veces se habla de los refugiados como una masa homogénea, con necesidades iguales, con deseos iguales, con necesidad de desarrollo igual. Cuando hemos visto durante el día de hoy que las razones para huir son tan diversas y tienen necesidades tan diversas como la persona que tenéis al lado.

Esta es una de las cosas que queremos hacer desde la plataforma, parte de la sensibilización es ponerle cara a las persona migrantes, a las personas que son asesinadas por las políticas migratorias europeas, intentar recordarle a la gente lo ridículas que son las fronteras. Yo tengo dos pasaportes, con un pasaporte puedo cruzar la frontera de Ceuta sin ningún problema, y la de Melilla y puedo ir a Gambia, puedo ir a Malí sin ningún problema y volver. Y con el otro tendría que subirme a una de esas pateras, como las que describía el compañero, si tuviera que proteger mi vida, porque el color del pasaporte es distinto.

Intentamos ayudar a eso, que a la gente se le ponga cara. Yo en concreto soy de la comisión de movilizaciones, hacemos manifestaciones y acciones, intentamos denunciar de una forma un poco más artística con la intención de que se mueva más gente, porque a la primera concentración sí que vino gente, pero a veces convocamos concentraciones, nos lo preparamos un montón y nos vienen 50 personas. Iban muchas más personas en la patera de hoy, y vienen a la concentración 50 personas!. Hay 60 millones de refugiados y vienen 50 personas!

Entonces estamos intentando rascar como sea, intentar de la forma más creativa posible sacar a la gente a la calle, “dar la chapa” a todas las edades,

comenzando desde la parte educativa, la necesidad de educar a la gente de mi edad y un poco más pequeños, en lo que está ocurriendo, porque si tenéis hijos de mi edad y veis que ni de lejos aciertan una, porque no les interesa, porque es mucho más interesante lo que está pasando en Gran Hermano. Somos unos niños privilegiados, que tenemos unas habilidades, aunque no seamos socorristas, aunque no seamos médicos, para sacar a la gente a la calle, para hacer incidencia política, para realmente cambiar estas leyes. Porque cuando no hacemos nada es cuando estamos realmente legitimando un sistema que permite que con un pasaporte yo pueda cruzar las fronteras y con el otro me tenga que subir a una barca.

Y si uno no puede salir a la calle puede hacer presión en los ayuntamientos, con la profe, etc. En Idomeini lo que se me daba bien era hacer talleres de yoga y acrobacias. Estando allí vi que había mu-

“Parte de la sensibilización es ponerle cara a las persona migrantes, a las personas que son asesinadas por las políticas migratorias europeas, intentar recordarle a la gente lo ridículas que son las fronteras”.

chísima gente catalana, allí te podrías pasar todo el día hablando catalán, los niños sirios están aprendiendo catalán, y algunos rapean en catalán. Y veía que cuando nos acercábamos la gente no sabía de Ceuta ni de Melilla, se están yendo todos los voluntarios a Grecia, y sí hay una emergencia brutal allí. Pero ya sé que hay mucha gente que pone la frontera en Valencia, pero ahora mismo la frontera está un poco más abajo. Ahora mismo la frontera sigue siendo Ceuta, y allí hay una valla, no sólo una, son tres. Una es de cuatro metros y tiene dos rollos de concertinas con cositas que cortan. Queríamos llevar una de esas concertinas a una manifestación y la policía nos dijo que eran armas blancas, por qué hay armas blancas alrededor de la frontera? y no sólo tres, a mitad de camino hay otro rollo, y abajo hay otro.

Esos “malvados” inmigrantes ilegales, como yo, son los peligrosos supuestamente, si el que tiene las armas blancas es el estado español!. Los que están al otro lado, en Ceuta y Castillejos, son todos adolescentes, cuando te acercas a ellos, les intentas ofrecer algo de fruta, porque ves que tienen hambre. Siempre con mucho miedo de la policía marroquí. La policía marroquí hace esto porque España se lo ha pedido, y ese mismo acuerdo es del que se ha

“Todas las personas tienen derecho a migrar y ese es un derecho reconocido, si no lo quieren reconocer que se lean la Declaración de los Derechos Humanos”.

“Como ciudadanos normales, médicos, profesoras, socorristas y más profesiones, podemos exigir un cambio en esa política migratoria europea”.

hecho un “copiar y pegar”, y se ha hecho el acuerdo de Turquía, que a todos nos ha indignado. El alumno aventajado de la Unión Europea es España por aprender todas esas cosas. Fue el alumno aventajado de las muertes en el Mediterráneo, de las pateras, en la criminalización de los inmigrantes, no solamente de los que están del otro lado intentando cruzar, sino también de los que están aquí, limitando los recursos para que se puedan desarrollar, porque simplemente no es sobrevivir, también querrás tener un proyecto de vida, para aplicarlo, como tenemos la mayoría, y sin papeles realmente es mucho más complejo.

Hay muchísimas cosas que no permiten realmente desarrollarse, como persona, con tu proyecto de vida. Para ellos es más importante poner concertinas dentro de España. Sacarle esa arma blanca a todas las personas, que han huido porque hay hambre. Todas las personas tienen derecho a migrar y ese es un derecho reconocido, si no lo quieren reconocer que se lean la Declaración de los Derechos Humanos.

Como ciudadanos normales, médicos, profesoras, socorristas y más profesiones que están hoy aquí, podemos exigir un cambio en esa política migratoria europea. ■

Manifestació “No más muertes en el estrecho”. Barcelona. Gener de 2017

Organitza:

Amb el suport de:

**Diputació
Barcelona**

**AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú**

**UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH**
Escola Politècnica Superior d'Enginyeria
de Vilanova i la Geltrú

